

אמר רבי חייא, העולם היה בעני מיום שעבר אדם על מצוות הקדוש ברוך הוא, עד שבא נח והקריב קרבן והתישב העולם. אמר רבי יוסי, לא התישב העולם ולא יצאה הארץ מזחמת הנחש, עד שעמדו ישראל על הר סיני ונאחזו בעץ החיים, ואז התישב העולם.

ואלמלא שחזרו ישראל וחסאו לפני הקדוש ברוך הוא, לא היו מתים לעולמים, שהרי נפסקה מהם זחמת הנחש. כיון שחטאו, אז נשברו אותם הלווחות הראשונים שהיתה בהם חרות של הכל, החרות מאותו הנחש שהוא קץ כל בשר. וכשקמו הלויים להרג הרג, אז התעורר הנחש הרע והיה הולך לפניהם, ולא יכל לשלט בהם, משום שישראל היו מזדרזים כלם בחגורות מזונות, ולא יכל הנחש לשלט בהם. וכיון שאמר למשה (שמות לב) ועתה הורד מעליך, אתייהיב רשו להאי נחש לשלטאה עלייהו.

תא חזי, מה כתיב, (שמות לב) ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חרב. ויתנצלו? וינצלו צריך להיות! אלא ויתנצלו על ידי האחר, משום שנתנה רשות לנחש לשלט. את עדים מהר חרב, שקבלו מהר חרב כשנתנה תורה לישראל.

אמר רבי חייא, נח שהיה צדיק, למה לא היה מבטל מות מהעולם? אלא משום שעדין לא הסתלקה הזחמה מן העולם. ועוד, שהם לא האמינו בקדוש-ברוך-הוא, וכלם אחוזים בעלים של האילן למטה ומתלבשים ברוח טמאה. ועוד הוסיפו אחר שהיא עץ החיים, עדין לא הוריד

אמר רבי חייא במספנותא הוה עלמא מיומא דעבר אדם על פקודי קדשא בריך הוא, עד דאתא נח וקריב קרבן ואתיישב עלמא. אמר רבי יוסי לא אתיישב עלמא ולא נפקא ארעא מזחמת דנחש עד דקיימו ישראל על טורא דסיני ואתאחידו באילנא דחיי כדין אתיישב עלמא.

ואלמלא דהדרו ישראל וחסאו קמיה קדשא בריך הוא לא הוה מתין לעלמין. דהא אתפסק מנייהו זחמא דנחש. כיון דחבו כדין אתברו אנון לוחי קדמאי, דהוה בהו חירו דכלא. חירו דההוא נחש דאיהו קץ כל בשר. וכד קמו ליואי לקטלא קטלא, כדין אתער חויה בישא והוה אזיל קמנייהו ולא יכיל לשלטאה בהו, בגין דהוה ישראל מזדרזין פלהו בחגירו מזינין ולא יכיל ההוא נחש לשלטאה בהו. וכיון דאמר למשה (שמות לב) ועתה הורד מעליך, אתייהיב רשו להאי נחש לשלטאה עלייהו.

תא חזי, מה כתיב, (שמות לב) ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חרב. ויתנצלו וינצלו מיבעי ליה. אלא ויתנצלו על ידא דאחרא בגין דאתייהיב רשו לנחש לשלטאה. את עדים מהר חרב דקבלו מטורא דחורב כד אתייהיב אורייתא לישראל.

אמר רבי חייא נח דהוה צדיק אמאי לא הוה בטיל מותא מעלמא. אלא בגין דעד לא סלקת זחמא מעלמא. ועוד דאנון לא הוה מהימנין ביה בקודשא בריך הוא וכלהו אחידן בטרפי אילנא לתתא כן לחטא וללכת אחר יצר הרע כפראשונה. והתורה הקדושה,